

STOWARZYSZENIE FILMOWCÓW POLSKICH
Związek Autorów i Producentów Audiowizualnych - ZAPA

Warszawa, 14 kwietnia 2014 r.

Pan Piotr Żuchowski
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
ul. Krakowskie Przedmieście 15/17
00-071 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na prośbę Przewodniczącego Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Naruszeniom Prawa Autorskiego i Praw Pokrewnych (zwanym dalej „Zespołem”), przesyłam uwagi Stowarzyszenia Filmowców Polskich w zakresie projektu nowego Programu Zespołu na rzecz ochrony praw autorskich i praw pokrewnych w latach 2014-2016, zwanego dalej „Programem”.

Zdaniem SFP, wszystkie cele strategiczne ujęte w projekcie Programu na rzecz ochrony praw autorskich i praw pokrewnych na lata 2014-2016 są dobrze sformułowane i powinny zostać przyjęte do realizacji.

Wyrażnie jednak brakuje w projekcie Programu odrębnego celu dedykowanego wyłącznie naruszeniom praw własności intelektualnej w Internecie (odpowiadającemu celowi strategicznemu nr 4 obecnej Strategii: „Zwiększania efektywności i skuteczności działań organów ścigania, wymiaru sprawiedliwości i funkcjonariuszy celnych w zakresie walki z przestępczością przeciwko prawom autorskim i prawom pokrewnym oraz innym prawom własności intelektualnej w Internecie”). Badanie zjawiska piractwa internetowego na podstawie jedynie analiz prowadzonych w ramach proponowanego przez MKIDN nowego celu strategicznego nr 4 może okazać się niewystarczające.

Ewentualnej modyfikacji mógłby zatem podlegać proponowany przez MKIDN cel strategiczny 3. **Skoro większość naruszeń praw własności intelektualnej przeniosła się do Internetu, cel strategiczny 3 powinien być więc – naszym zdaniem – ujęty w sposób bardziej ogólny „Ograniczenie naruszeń praw autorskich i praw pokrewnych oraz innych praw własności intelektualnej”.** Jako cel pośredni 3.1 mógłby zostać wskazany „Podejmowanie działań zmierzających do ograniczania piractwa internetowego”, a cel pośredni 3.2 mógłby zostać odniesiony do rozpowszechniania nielegalnych nośników z utworami na targowiskach, bazarach i ulicach.

W ramach wskazanego powyżej celu pośredniego 3.1 proponujemy również włączenie do prac Zespołu zagadnień związanych ze świadczeniem usług drogą elektroniczną. Uważamy, iż obecnie kluczowe dla przestrzegania praw własności intelektualnej jest prawidłowe uregulowanie odpowiedzialności prawnej pośredników internetowych (tzw. Internet Service Providers) za treści przesyłane w ramach świadczonych przez nich usług.

W związku z powyższym postulujemy powołanie w ramach Zespołu odrębnej grupy roboczej zajmującej się naruszeniami dokonywanych w Internecie przez operatorów wyszukiwarek oraz dostawców usług hostingowych, w tym linkujących do innych treści.

W związku z postępującym zwiększaniem się skali piractwa internetowego, w procesie przeciwdziałania naruszeniom kluczowa jest spójna polityka państwa, w tym wszystkich Ministrów – Członków Zespołu. **Na pierwszy plan wysuwa się zatem Cel strategiczny nr 1: „Umocnienie współpracy pomiędzy administracją i służbami państwowymi”**. Brakuje tu tylko – naszym zdaniem – doprecyzowania celu takiej współpracy. Należałoby zatem wyraźnie go wskazać poprzez dopisek „w celu skuteczniejszego zapobiegania naruszeniom praw własności intelektualnej”.

Jesteśmy ponadto zdania, iż w ramach realizacji niniejszego celu wyraźnie należy wskazać wiodącą rolę **Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego**. Jako konstytucyjnie uprawniony do ochrony działalności twórczej i artystycznej, Minister Kultury powinien nadzorować wykonywanie polityki rządowej w zakresie walki z naruszeniami praw własności intelektualnej. Zbyt duża ilość organów odpowiedzialnych w tym zakresie powoduje rozwodnienie odpowiedzialności. Minister Kultury powinien koordynować współpracę pomiędzy administracją i służbami państwowymi oraz położyć zdecydowanie większy nacisk na realizację i egzekwowanie od innych członków Zespołu wcześniej ustalonych zakresów działań. Stowarzyszenie Filmowców Polskich deklaruje pełne wsparcie i poparcie działań Ministra Kultury w tym zakresie.

W pełni zgadzamy się z тезami celu strategicznego nr 2 zmierzającego do poprawy sprawności postępowań przygotowawczych i sądowych oraz organizacji szkoleń dla prokuratorów i sędziów.

Od wielu lat podnoszone są sugestie związane z wprowadzeniem specjalizacji i zaawansowanych systemów szkoleń w prokuraturach. Jest to niezwykle potrzebne przede wszystkim na szczeblu rejonowym. Brak efektywności postępowań karnych wynika bardzo często z nieznajomości specyfiki tych spraw.

Jeżeli chodzi o specjalizacji sędziów, to najlepszą formą takiej specjalizacji jest wyodrębnienie w strukturach sądownictwa powszechnego odrębnych sądów właściwych w sprawie ochrony praw autorskich i pokrewnych (dedykowany wydział w jednym sądzie okręgowym lub wyłączne wydziały ds. ochrony praw autorskich i pokrewnych przy wybranych bądź wszystkich istniejących 45 sądach okręgowych).

Wydaje się, że ze względu na znaczną specyfikę spraw związanych z naruszeniami prawa autorskich i pokrewnych oraz praw własności przemysłowej, tylko powołanie takiego sądu (wydziałów) umożliwiłoby specjalizację sędziów i przyspieszenie postępowań. Przemawia za

tym również konieczność zharmonizowania orzecznictwa z zakresu prawa własności intelektualnej. Obecnie mamy do czynienia z sytuacją, kiedy sądy w identycznych lub znacząco podobnych stanach faktycznych wydają rozbieżne wyroki. Powoduje to pogłębiającą się niepewność prawną i niemożność zapewnienia odpowiedniego poziomu ochrony prawnoautorskiej. Z głosów przedstawicieli różnych grup społecznych na ostatnim posiedzeniu Zespołu, można wnioskować, że wyznaczenie odrębnych wydziałów zajmujących się wyłącznie sporami z zakresu własności intelektualnej pozostaje w interesie wszystkich uczestników obrotu prawami autorskimi; twórców, organizacji zbiorowego zarządzania, użytkowników praw oraz osób zainteresowanych legalnym dostępem do kultury.

W ramach celu strategicznego nr 4 popieramy proponowane inicjatywy MKIDN: prowadzenie dialogu środowiskowego w ramach Forum Prawa Autorskiego, zamawianie i publikowanie badań pokazujących ekonomiczno-społeczny wymiar praw autorskich oraz zbieranie danych statystycznych, co z pewnością może przełożyć się na wzrost efektywności i skuteczności działań organów ścigania w walce z piractwem.

Popieramy również co do zasady propozycje powołania w ramach tego celu dwóch grup roboczych. Zwracamy jednak uwagę, że przedmiot prac pierwszej z nich został chyba omyłkowo opisany. W projekcie Strategii wskazuje się bowiem (s. 30) iż grupa ta winna również analizować przypadki nadużywania praw podmiotowych przez uprawnionych i użytkowników treści. Tak sformułowane zadanie grupy (i postawienie znaku równości w zakresie nadużywania praw podmiotowych przez uprawnionych i użytkowników) może sprawiać wrażenie, że przedmiotem jej prac ma być głównie kwestia nieuprawnionego wytaczania procesów przez uprawnionych z praw autorskich i pokrewnych niesłusznie oskarżanym użytkownikom. Mając na uwadze zasadnicze problemy w dochodzeniu ochrony praw autorskich i pokrewnych, szczególnie przy naruszeniach dokonywanych w Internecie, oraz brak skutecznych narzędzi pozwalających skutecznie dochodzić swych praw, należy ten fragment opisu zadań grupy poprawić i dostosować do istniejącej rzeczywistości.

Nieziemiennie ważna pozostaje również edukacja społeczna. Dlatego SFP zdecydowanie popiera cel strategicznego 5 (Prowadzenie działań edukacyjnych na rzecz kształtowania świadomości społecznej i prawnej w zakresie praw autorskich i pokrewnych).

SFP realizując swoje statutowe zadania, do których należy również działanie na rzecz poszanowania praw autorskich, na bieżąco uświadamia opinii publicznej na czym polega istota prawnoautorskiej ochrony oraz podejmuje konkretne czynności, aby przeciwdziałać piractwu. Postępująca cyfryzacja mediów, powszechne korzystanie z Internetu, a co za tym idzie zmieniające się modele biznesowe i nawyki konsumentów dóbr kultury wręcz wymuszają na podmiotach, do których obowiązków należy działalność na rzecz twórców, zaangażowanie się w prowadzenie polityki informacyjnej oraz edukacji społeczeństwa w przedmiotowym zakresie.

W szczególności niepokojący jest bowiem poziom wiedzy z zakresu prawa autorskiego u osób korzystających z utworów za pośrednictwem nowych mediów. Tytułem przykładu warto wspomnieć, iż ze zleconego przez SFP wspólnie z MKIDN i Media Desk Polska badania pt. *„Badanie rynku audiowizualnego. Konkurencyjność Sektora Audiowizualnego Polski* -

wyzwania dla dystrybutorów” wynika, że aż 35% respondentów nie umie ocenić legalności dostępnych w Internecie kopii materiałów wideo. Należy zatem w każdy możliwy sposób docierać do użytkowników Internetu z przekazem o dostępności legalnej oferty VOD. Bazy legalnych VOD prowadzi chociażby Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, Fundacja Legalna Kultura, czy nawet IAB Polska.

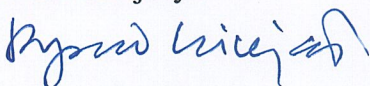
Analizując wagę szerokorozumianej edukacji w przedmiocie prawa autorskiego, nie wolno nie uwzględniać faktu, iż bardzo aktywne na tym polu są organizacje pozarządowe reprezentujące środowisko tzw. „otwartystów”. Głoszą oni populistyczne hasła, domagając się swobodnego dostępu do dóbr kultury w Internecie. W działania te angażują się także instytucje kultury podległe Ministrowi Kultury. Ogólny wydźwięk komunikacji prowadzonej przez te podmioty jest taki, iż prawo autorskie jest główną przeszkodą w zakresie korzystania z dóbr kultury. Nie można się z tym zgodzić. Istotne jest zatem, aby działaniom podejmowanym w ramach niniejszego celu strategicznego przyświecało zadanie budowania rzetelnej, merytorycznej debaty publicznej, bez formułowania populistycznych haseł.

Oprócz tradycyjnych działań edukacyjnych powinny być prowadzone programy związane z wyjaśnianiem iż indywidualne osoby, które udostępniają nielegalne materiały do swobodnego korzystania przez osoby trzecie naruszają prawa autorskie, a ponadto napędzają zyski nieuczciwym pośrednikom internetowym żyjącym z piractwa. Obecnie w projekcie Strategii położony został nacisk tylko i wyłącznie na naruszenia „komercyjne”. Z naszego doświadczenia wynika, że osoby udostępniające nielegalne treści, wobec których prowadzone były postępowania przygotowawcze lub sądowe oraz ich najbliższe otoczenie nie popełnią przestępstwa, jeśli będą mieli świadomość, że zostanie ono wykryte i mogą zostać ukarani. Edukując należy zatem również informować społeczeństwo, że naruszenia prawa autorskiego są wykrywalne i karane również w odniesieniu do osób fizycznych rozpowszechniających cudze treści.

Cieszymy się również z nowego celu strategicznego 6 „Wzmocnienie współpracy międzynarodowej”. Współpraca z państwami trzecimi w zakresie ujawniania i zwalczania naruszeń prawa własności intelektualnej jest niezbędna. Po fiasku negocjacji w sprawie podpisania Porozumienia ACTA należy zastanowić się i wypracować inny system współpracy międzynarodowej w zakresie transgranicznego ścigania naruszeń praw autorskich.

Z wyrazami szacunku

Ryszard Kirejczyk

Dyrektor SFP-ZAPA